

Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

**REZULTATI RADA NA LETNJOJ ŠKOLI ARHITEKTURE, BAČ 2010.
„ODRŽIVI RAZVOJ ZAŠTIĆENIH AMBIJENTALNIH CELINA
UZ UČEŠĆE JAVNOSTI – PODGRAĐE TVRĐAVE BAČ”**

Jelica Jovanović, Grupa arhitekata

Jelena Grbić, Grupa arhitekata

12. maj 2011. godine
Beograd

Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

- Letnja škola je održana u Baču u periodu od 23. do 29. avgusta 2010.
- Škola je bila regionalnog karaktera (ciljna grupa su bili studenti arhitekture sa državnih fakulteta bivših republika SRFJ)
- Ukupno je pohađalo 15 studenata (7 iz Srbije i 8 iz država iz regiona), od kojih 14 studenata arhitekture i 1 student tehnologije
- Škola je imala 7 radnih dana podeljenih na tematske celine
- Učešće u projektu su uzeli i predstavnici lokalne zajednice i lokalne uprave, kao i nadležnih institucija u oblasti zaštite spomenika kulture
- 17 predavanja, 7 radionica, 3 šetnje, 17 predavača, 8 studenata arhitekture iz Beograda u ulozi vršnjačkih edukatora

Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

Predprodukcija: ZAGREVANJE

Produkcija: LETNJA ŠKOLA

radionice i predavanja na arhitektonskom fakultetu u Beogradu
prezentacija na relevantnim kulturnim dešavanjima, regionalna vidljivost
(nedelja arhitekture, noć muzeja, dani evropske baštine)

Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

POSTPRODUKCIJA

PREDSTAVLJANJE REZULTATA LETNJE ŠKOLE ARHITEKTURE U BAČU 2010.

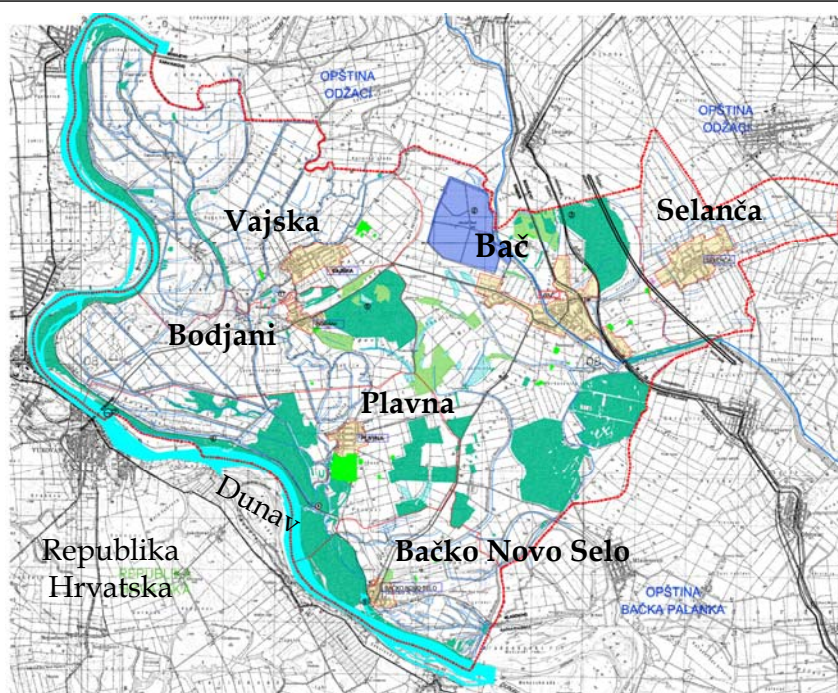
- izložba u galeriji Magacin u Kraljevića Marka 4 u Beogradu, 4-15. oktobar 2010.
- okrugli sto, KC Rex u Beogradu, 6. oktobar 2010.
- predavanje profesorke Dr Liane Lefaivre, Arhitektonski fakultet Univerziteta u Beogradu, 11. oktobar 2010.
- izrada *Priručnika za održavanje objekata od naboja u celinama pod zaštitom*

Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

Republika Srbija –
teritorijalna podela na opštine i okruge

● Opština Bač

Teritorija opštine Bač sa naseljima

Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

Osnovne informacije:

- Udaljenost od Novog Sada - 62km; od Beograda - 140km
- Teritorija obuhvata površinu od 36,7km²
- Broj stanovnika 16,268 (popis 2002.); 44.4 stanovnika/km²
- Prirodni priraštaj: - 6.8%
- Sastav stanovništva: Srbi 46.69%, Slovaci 19.75%, Hrvati (*Šokci*) 8.53%, Mađari 6.09%, Jugosloveni 4.94%, Rumuni 3.5%, Romi 1.95%, Muslimani 1.32%.
- Religije: pravoslavni hrišćani, rimokatolici, evangelisi i muslimani
- Zemljište: 26,843ha obradivo, 16% - 3,140 ha šume (lovišta);
- Vodene površine: jezero Provala, ribnjak velikog kapaciteta, kanal
- Zapadnu granicu, u dužini od 43km, čini reka Dunav, koji je ujedino i državna granica sa Republikom Hrvatskom (naspram Vukovara), postoji malogranični prelaz i interes da preraste u granični

Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

Istorijski razvoj:

- Postoje ostaci guste mreže nekropola i naselja, koja svedoče o životu na ovim prostorima Geta, Kelta, Sarmata, Jaziga, Rimljana, Huna, Slovena...
- u srednjem veku Bač postaje značajno istorijsko mesto, često u svojini ugarskih kraljeva;
- Bač je bio sedište bačke županija i bačke arhiepiskopije, kao i omiljano mesto odmora i zabave za mnoge evropske vladare;
- Arapski geograf Idrizi 1154. godine ubeležio ga je u Rožerovu Kartu sveta. U „Geografiju“, knjizi koja prati karte, zapisao je:
„Bač je glasovito mesto, kojeg ubrajaju među ostale velike gradove. Tu se nalaze pijace, trgovačke radnje, zanatlije i grčki naučnici... Žito je pak jeftino, jer se može naći u izobilju“.
- Bač je imao značajnu ulogu u odbrani zapadne Evrope od turskih nadiranja, posebno nakon pada Srpske despotovine 1459.
- Tokom 18. veka Austrija je izvršila kolonizaciju stanovništva, što je imalo uticaj i na današnji sastav stanovništva

Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

**Na teritoriji Opštine Bač se nalazi retko i vredno
kulturno nasleđe**

U radijusu od 15 km nalaze se sledeća kulturna dobra kategorisana:

od izuzetnog značaja za Republiku Srbiju:

Tvrđava Bač, utvrđeni zamac sa podgrađem, 14. vek – prostorna celina

Franjevački samostan u Baču, 12. vek

Srpski pravoslavni manastir Bođani, 15. vek

od velikog značaja:

Ostaci turskog kupatila – hamama u Baču, 16. vek;

RK crkva Sv. Pavla u Baču, 1773.

Samostan časnih sestara Notre Dame u Baču, 1876.

Kapela Sv. Antuna Pustinjaka u šumi Vranjak, 15. vek

kao i kulturna dobra od značaja:

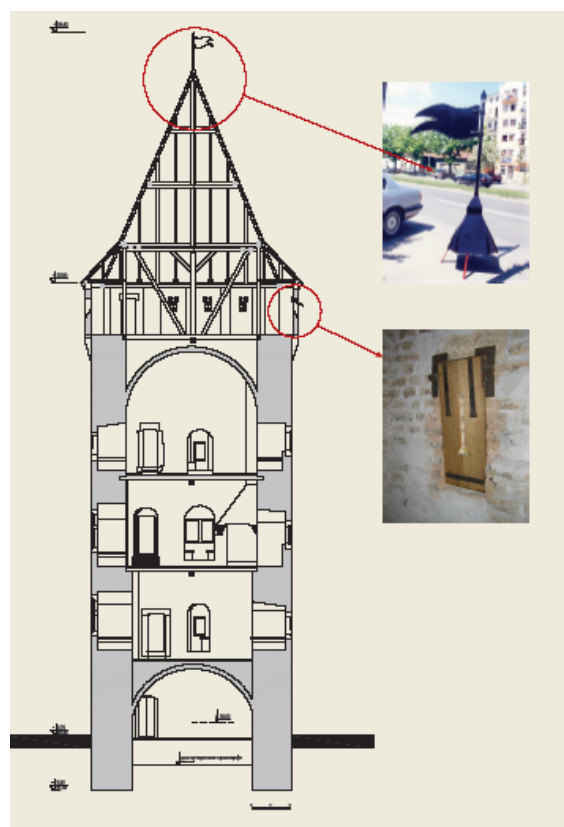
Keltski oppidum kod Plavne, potes Petrovača

RK crkva u Plavni - slike

Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

TVRDJAVA BAČ

Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

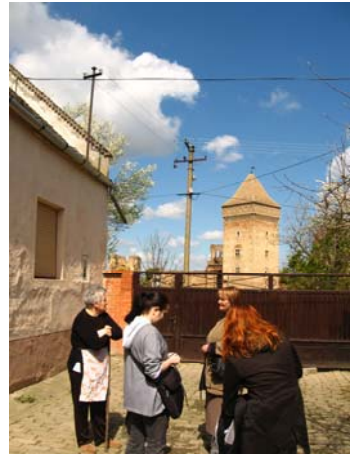
NOVOOTKRIVENA FRESKA RASPEĆA HRISTOVOG U FRANJEVAČKOM SAMOSTANU U BAČU

Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

LETNJA ŠKOLA ARHITEKTURE U BAČU 2010.
ORGANIZATOR: KLUB MLADIH ARHITEKATA – BEOGRAD

PARTNER: FOND ZA OČUVANJE KULTURNO-ISTORIJSKE BAŠTINE
PROJEKTA VEKOVİ BAČA

ANKETA STANARA ULICE TVRDAVE BAČ

IME I PREZIME _____
ADRESA _____
STATUS _____ VLASNIK – ZAKUPAC
OSIBE U DOMAĆINSTVU I STAROSNA STRUKTURA _____
FUNKCIJA OBJEKTA NA PARCELI _____

PROBLEMI _____ (GRADJEVINSKI)
VLAGA _____
INSEKTI _____
ŠTETOČINE _____
TOPLOTNA IZOLACIJA _____
INSULACIJA (OPHETLJIVOST- OSUŠANOST) _____
AERIZACIJA (PROVETRENOST) _____
INFRASTRUKTURA _____

PROBLEMI _____ (KULTURNO-NASLEĐE)
AMBIJENTALNE VREDNOSTI OBJEKTA (koje su, da li se slažete sa stavom nadležnih institucija) _____
OGRAĐENJA (da li postoje i kakva su, da li ih se pridržavate, šta mislite o tome – da li ih treba ukloniti ili poštovati) _____
PREDNOSTI ŽIVOTA U OBJEKTU POD ZAŠTITOM _____

Rezultati ankete:

- 36 kuća (domaćinstava)
- samo 4 domaćinstva su mlade porodice sa decom školskog uzrasta
- 5 napuštenih kuća
- 6 “izbegličkih” domaćinstava
- zainteresovani za komunalno uređenje (problem septičkih jama, iznošenje smeća)
- zainteresovani za modernizaciju saobraćajnica i pristupa
- mlađi su zainteresovani za saradju na projektima razvoja turizma
- stariji žele uređenje javnog prostora kako bi mogli da se okupljaju

Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

Letnja škola arhitekture je organizovana kroz tri tematske celine

1. kulturna baština

a. tehnološki aspekt

b. menadžment u projektima zaštite kulturne baštine

2. bioklimatska arhitektura i energetska efikasnost i

3. participacija građana.

Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

A1: Tim Tehnološkog fakulteta UNS i tim Pokrajinskog zavoda iz Novog Sada
DIJAGNOSTIKA ISTORIJSKIH MATERIJALA (PREDAVANJE)

Radionica: mapiranje, obrada uzorkovanog materijala sa terena; dijagnostika istorijskih materijala, učešće u i konzervaciji i restauraciji zidanih struktura uz primenu materijala.

Rezultati >>>>>>

Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

Zidanje zida i popunjavanje spojnica krečnim malterom

Prezentacija rezultat mapiranja i dijagnosticiranja oštećenja na materijalima

Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

A.2. Prof. Dr Ana Radivojević, Arhitektonski fakultet Univerziteta u Beogradu

- **Predavanje:** Izgradnja kuće od naboja: materijal, tehnički detalji, orijentacija i pozicioniranje objekata, održavanje, moguće kombinacije sa savremennim materijalima prilikom izgradnje objekata

A3: Dragana Marjanović, Post Master DSA Terre programa Craterre, Grenobl, Francuska i tim Pokrajinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture Petrovaradin

Radionica: tehnika izgradnje kuća od naboja i čerpiča i izrada blatnog maltera – stare (tradicionalne) tehnike gradnje; testiranje različitih blatnih maltera, način nanošenja i praćenja ponašanja materijala u zavisnosti od proporcija (zemlja-voda-slama-pesak-kreč).

Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

B. Menadžment u projektima zaštite kulturne baštine

Dipl. arheolog Vesna Glavočević (direktor Fonda za očuvanje kulturno istorijske baštine „Vekovi Bača“), **Dipl. inž. arh. konzervator Slavica Vujović** (Pokrajinski zavod za zaštitu spomenika kulture Petrovaradin)

Predavanje: Projekat „Vekovi Bača“: detaljno upoznavanje sa etapama projekta, ciljevima i metodologijom; metode revitalizacije graditeljskog nasleđa i njihova primena u praksi; ne materijalno nasleđe – principi Pariske konvencije; saradnja sa lokalnom zajednicom – iskustvo iz Bača

Predavanje: Upoznavanje učesnika sa spomenicima kulture u Baču, šetnja kroz Podgrađe i Bač

Mr Mirjana Đekić, Pokrajinski zavod za zaštitu spomenika kulture, Petrovaradin

Predavanje: Ambijentalne vrednosti kuća u podgrađu; vojvođanska kuća od zemljanog materijala – odlike tipa; primena iskustava starih zanata u rekonstrukciji spomenika kulture

Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

B BIOKLIMATSKA ARHITEKTURA I ENERGETSKA EFIKASNOST

- Energetska efikasnost i obnovljivi izvori energije
- Principi bioklimatskog planiranja i projektovanja – primeri sela Vojvodina
- Mogućnosti upotrebe principa bioklimatskog projektovanja u zaštićenim objektima i celinama - primer Bača

Predavač: dr. Mila Pucar, Institut za Arhitekturu i Urbanizam Srbije, Beograd

Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

OBILAZAK TERENA I RADIONICE: povećanje energetske efikasnosti objekata u podgrađu uz poštovanje principa zaštite - vežba.

Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

Plakat (1) najboljeg projekta, kuća broj 17 u Podgrađu tvrđave Bač
Autori: studenti Ana Savić (Beograd), Bogdana Vukobrat (Banjaluka), Damir Dizdarević (Podgorica)

Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

PREDSTAVLJANJE INSTITUCIJA REPUBLIKE SRBIJE

Nacionalna strategija održivog razvoja

Darinka Radojević, Koordinator Nacionalne strategije održivog razvoja, Vlada Republike Srbije - Kabinet potpredsednika za evropske integracije

Neki aspekti energetske efikasnosti u zgradarstvu

Bojan Kovačić, Agencija za energetske efikasnosti Republike Srbije

Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

3. Participativni pristup u oblikovanju javnog prostora - Podgrađe tvrđave Bač:

MODUL 1 – Koncept održivog razvoja i urbane celine od kulturno - istorijskog značaja

MODUL 2 – Participativno planiranje i oblikovanje urbanih celina od kulturno – istorijskog značaja: integralni pristup kreiranju mesta

MODUL 3 – Realizacija integralnog pristupa: Definisanje poželjne budućnosti

MODUL 4 – Realizacija integralnog pristupa: Analiza problema i mogućnosti

MODUL 5 – Realizacija integralnog pristupa: Definisanje integralnih ciljeva i prostorno fizičkih mera

MODUL 6 – Realizacija integralnog pristupa: Kreiranje rešenja

MODUL 7 – Realizacija integralnog pristupa: Prostorna provera rešenja

PREDAVAČ: Tatjana Mrđenović, Arhitektonski fakultet Univerziteta u Beogradu, uz učešće stejkholdera i studenata Arhitektonskog fakulteta UB

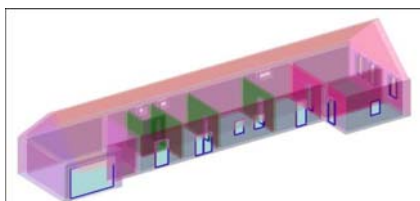
Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

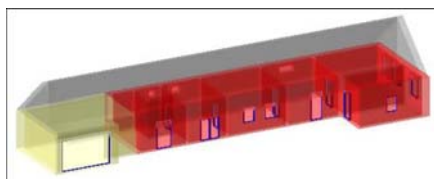
Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

Nastavak aktivnosti

Pilot projekat bioklimatske sanacije objekata u Podgrađu – proračun za objekat broj 17

Building elements
(TAS 3D Modeller)

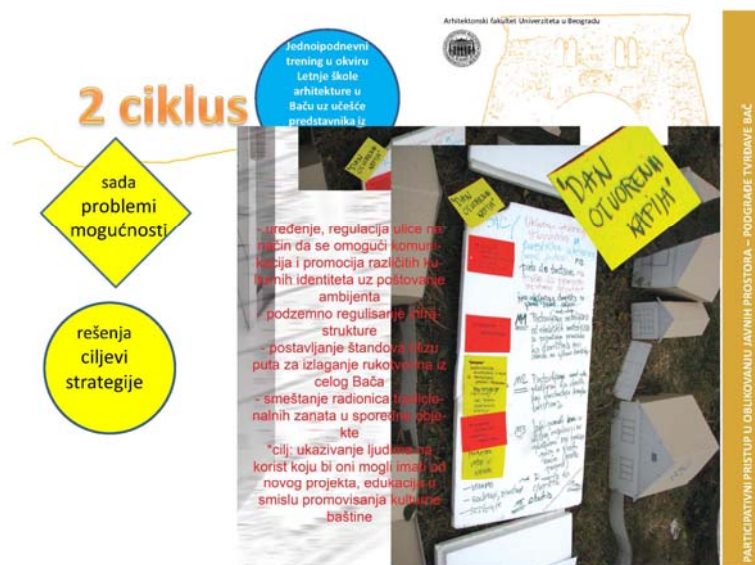

Zoning
(TAS 3D Modeller)

Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

Nastavak aktivnosti

Predlog za oblikovanje javnog prostora – rezultati radionice participativnog planiranja

Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

Letnja škola arhitekture 2011.

Održivi razvoj zaštićenih spomenika kulture: kompleks Evangelističke crkve i starog sirotišta u Baču – revitalizacija kroz projekat Vizitorskog centra

Crkva Sv.Pavla i samostan

Letnja škola arhitekture, Bač 2011.

Jelica Jovanović: jelilica@gmail.com

Jelena Grbić: deedeekv@gmail.com

HVALA!